

Náš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsako soboto, ako je ta dan praznik, pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K. za pol leta 4 K. za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposiane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 vin. brez priloge, s prilogo po 16 vinarjev.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Nasga Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo je v Kamniku, kamor naj se izvohi pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo tristopna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1-, 2- oz. 3krat. za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Staro in novo slovanstvo. — Politične vesti. — Koroško: Glasovi iz Koroške, Razno. — Primorsko: Razno. — Kranjsko: Razno. — Književnost.

Podlistek: Slike iz župnišča. — Kako je delal Mihel Angelo.

Staro in novo slovanstvo.

(K slovanskim shodom).

(Konec).

Dozdaj je čutilo kulturno slovansko vzajemnost le naše — rekel bi — literaturno življenje. In še to zelo malo. Ako pogledamo medsebojno občevanje in korespondenco onih mož iz prvih let našega prebujenja, vidimo, da so si bili mnogo bližji in mnogo bolj znani. Vkljub temu, da so bila občevalna sredstva mnogo neugodnejša, bili so stiki delavcev na slovanskem kulturnem polju večji, nego danes. Takrat so govorila pisma, danes govore le listi in časopisi. Kakor so se pesniki in pisatelji premalo med seboj spoznavali, tako smo jih pozabili tudi mi spoznavati. Kollarjeva Slava je prestala biti oltar, krog katerega bi se zbirali vsi slovanski svečeniki-umetniki. Vsak je našel svojo poezijo doma — razšli so se. In lahko rečemo, da je šele prav zadnji čas nam prinesel v tem oziru zblíževanje. Na eni strani smo spopolnili literarno zblížanje med sorodnejšimi narodi, učenje slovanskih jezikov se je pomnožilo in naše literature so se obogatile s prevodi iz slovanskih literatur. Treba je v tem oziru marsikaj spopolniti, treba je delati bolj sistematično.

Slovanske literature krijejo v sebi mnogo biserov, ki si jih med seboj nismo udomačili. V tem oziru smo posebno mi Slovenci zelo zaostali

Slike iz župnišča.

V pečevniško faro je prišel nov, mlad župnik.

Nekega popoldneva — komaj en teden po svojem prihodu — je brskal po starih listinah v arhivnih omarah.

Pri papirju velja načelo: „Vsakdo ima svoj red.“ Kar se je zdelo predniku v redu, se zdi nasledniku v neredu. Njegov naslednik bo pa spet ravno tako mislil.

Naš župnik po svoje preureja arhiv. Skoro vse je že izvlekel iz omar. V sobi je po mizah, stolih, oknih, po postelji, po tleh polno starih folijantov, zvezkov, zvezčkov, knjižic in papirjev. Med kupom nerabnih knjig najde župnik mapo, na kateri je nalepljen listek z napisom: „Migljaji naslednikom.“ Položi jo na mizo, odpre in začne pregledovati liste, zložene v njej. Ni jih mnogo. Na enem se bere:

„Brez dvoma te bo kdo prosil, da mu spravi hranilne bukvice. Preden mu izpolniš željo, poizvedi, kako je s tem človekom. Morda si ga narediš za sovražnika, če mu spraviš hranilno knjižico. Morda zaradi njega nobenemu drugemu faranu ne smeš izkazati take usluge.“

Tu se odpro vrata, in župnikova mlada sestra Jerica pripelje v sobo postarno žensko, ki je videti, kakor bi bila napol blazna.

in nasprotno nismo znali širši slovanski svet seznaniti z boljšimi deli naše literature. Treba bi bilo, da bi bile v vsakem jeziku izdane dobre zgodovine slovanskih literatur, ki bi dobro služile za orijentiranje, posebno z ozirom na domačo literaturo, kar lažje omogočuje razumevanje. Bilo jih je morda mnogo od nas, ki so spoznali velike slovanske pisatelje potom nemških prestav. V tem oziru je treba na eni strani omogočiti za inteligenco učenje slovanskih jezikov, na drugi strani za narod dobrih prestav. O spopolnjenju slovanskega knjigotrštva se je govorilo na slovanskem kongresu v Pragi in obravnavalo se je o tem natančneje na shodu čeških založnikov, tiskarjev in knjigarjev v Pragi. Upati je, da v tem oziru najbližji čas prinese nam zboljšanje. Praški „Slovanský Přehled“ pod uredništvom marljivega A. Černýga je doslej moral zadoščati vsem potrebam na polju medsebojnega spoznavanja slovanskih literatur. Rečemo lahko, da je vkljub pomanjkanju sredstev in podpor izborna vršil svoje delo. Toda zadoščati ni mogel. Mogoče je sedaj dvoje: da nastane iz njega nekaj vseslovanski zbornik, vestnik, ki bi izhajal v vseh jezikih in prinašal preglede vseh slovanskih literatur, ali pa, da si ustanovi vsak narod zase svoj „pregled“, kjer bi izhajali prevodi boljših del in ocene o knjigah in pisateljih. Ne bomo se pa smeli omejiti samo na literaturo, ampak na umetnost sploh, posebno upodablajoča umetnost mora postati bolj združena in lažje dostopna.

Razstave jugoslovanskih umetnikov na jugu so pokazale pot, po kateri bi se pod gotovimi pogoji dalo hoditi, isto velja o razstavah na severu. K temu bi bilo potreba, da bi list kakor

„Tu je Grebenova Katra s Kozjevca; rada bi govorila s teboj,“ pojasni Jerica in hoče oditi.

„Precej, mati! — Jerica, počakaj! Črez eno uro pridi, da pobrišeš prah, ki sem ga s knjigami natresel po celi sobi.“

„Že dobro,“ pritrudi Jerica veselo in prijazno; rada dela, ker še ni dolgo, kar je postala farovška kuharica.

Ko se za Jerico zapro vrata, zavije Grebenova Katra oči, da se župnik ustraši. In obiskovalka vzdihne:

„Oh, kako je lepo, ker imate sestro pri sebi.“

„Lepo. Toda, mati, kaj bi radi?“

„Pa mislite Jerico zmeraj imeti?“

„Zmeraj, če bo mogoče.“

Katrine oči se spet zavijo.

Župnik vnovič vpraša:

„Torej, mati, kaj bi radi?“

„Nisem mati, sem dekle. Imam namen, da se ne bom nikoli možila. Prosim, nikar me ne vikajte.“

Župnik začena spoznavati, kakšnega človeka ima pred seboj, in odgovori:

„Stare ljudi zmeraj vikam. Toda povejte, kaj bi radi.“

„Tako sem žalostna!“ začne jokati. „Nimam človeka, kateremu bi kaj potožila. Pri Grebenu sem. Greben je moj brat. Oh, pa je tak! Še

so češki „Volné směry“ ali „Styl“ postali bolj splošni, da bi v njih našli zastopane slovanske umetnike. Isto zblíževanje je treba prinesiti tudi v znanstveni svet, kakor je na letošnjem shodu zdravnikov v Pragi dobro izrazil dr. Mareš. Shodi slovanskih znanstvenikov, strokovnjakov, tehnikov itd. imajo svoj kulturni in praktični pomen, zamenjavanje revij omogočuje in spodbuja skupno terminologijo in oživlja delo v organizacijah.

Velikega pomena za našo bodočnost je obiskavanje slovanskih univerz, skupne akcije slov. študentstva in dijaški kongresi, ker ti najbolj omogočujejo zgodnje zblíževanje in medsebojno spoznavanje. Ne nemški Dunaj, ampak pred vsem slovanska vseučilišča naj bi postala središče naše mladine. Shod slov. napr. dijaštva v Pragi je pristopil k delu, da v bodoče omogoči obiskovanje slov. univerz vsem različnim slov. narodnostim.

O politični in gospodarski organizaciji je mnogo pojasnil praški kongres in upati je, da bomo kmalu čutili uspehe tega pomenljivega kongresa. Ako razumemo čas, moremo mu tudi zadoščati.

Podam tu v par točkah nekaj načrt, kakor se je podal od slovenske sekcije na shodu slov. napr. študentstva v Pragi.

1. Kot narod smo vsak zase celota, ki mora pred vsem skrbeti zase in posvetiti vse svoje sile kulturnemu delu doma. Prvi predpogoj, da more narod dobro sodelovati in pozitivno delati v širšem organizmu oziroma v „vzajemnosti“, je: pravo kulturno delo doma, vzgoja in organizacija naroda, samovzgoja, vsestransko spopolnjenje svoje lastne kulture, primerna ureditev potrebnih

prejšnji župnik so mi rekli: „E, Greben te bo!“ Oh, tako mi je hudo po prejšnjem župniku! Kako so bili dobri! Kako so me vodili in tolažili! Še moje hranilne bukvice so imeli spravljene, da mi jih ni vzel moj brat Luka Greben. Oh, zdaj sem pa tako žalostna, ker so šli proč. Le kaj smo se jim zamerili, da so šli? Tako sem žalostna, da ne morem povedati. Pa tudi prej nisem bila nikoli vesela, ker ne morem v miru Bogu služiti. V tem šundru, ki ga imamo pri Grebenu, še moliti ne morem. Kdo bo molil v takem? Otrok je devet. Ena hči je odrasla, osem je še majhnih in vpijejo noč in dan. Ravno tako se mi zdi, kakor bi pri Grebenu zmeraj peklenke orgle pele. Tako sem žalostna! Z mladega sem želela, da bi samo Bogu služila. Pa še enega očenaša ne morem zmoliti v miru.“

„Toda kaj pravzaprav želite?“ vpraša župnik vnovič.

„Prosim, spravite mi hranilne bukvice, da mi jih ne bo brat vzel. Vam bolj zaupam, kot lastnemu bratu.“

„Hranilnih bukvic ne spravim nikomur. Našel sem tu list, na katerega so prejšnji župnik nekaj zapisali. In zato tudi ne verjamem, da bi bili prejšnji župnik vas radi imeli.“

„Pa vsaj to prosim, gospod, svetujte mi, kam naj se preselim, da bom mogla v miru Bogu služiti?“ vpraša Katra ihte.

narodnih in kulturnih institucij, utrditev svoje narodne meje, ne da bi pri tem nasilno posegal v pravice sosednega naroda. Nepotrebno in nesmiselno je v tem oziru leno čakati na pomoč drugih narodov oz. kake vzajemnosti, kajti niti eden od nas ne more reči, da nima doma dela dovolj. Odrekamo torej tudi n. pr. Nemcem vsako pravico nositi k nam t. zv. kulturo, dokler imajo doma tak narod, da napada univerze.

2. Vsak narod naj predvsem išče zvez z onim narodom, ki mu je po odnošajih kulturnih, jezikovnih ali političnih najbližji. Te zveze imajo namen skupno kulturno delo, skupno politično postopanje in medsebojno podpiranje v raznih kulturnih zahtevah. V tem oziru pomeni nam n. pr. jugoslovanska vzajemnost kulturno zvezo jugoslovanskih narodov na znanstvenem, literarnem, umetniškem in gospodarskem polju. V to svrhu potrebujemo: a) zveze znanstvenih, literarnih in umetniških društev, ki naj si med seboj publikacije zamenjujejo in ustanavljajo javne knjižnice v kulturnih središčih. b) Shodov jugoslovanske mladine, umetnikov in politikov. c) Medsebojno podpiranje pri gospodarskih podjetjih posebno na jugu ob Adriji, kamor naj se osredotočuje naša kulturna in gospodarska sila.

3. Narodi ene države naj porabijo vse dane jim prilike, da jih porabijo v skupnem boju proti vsaki nazadnjaški in sovražni sili. V tem oziru pomeni nam n. pr. češko-slov. vzajemnost: skupno postopanje češke in slovenske delegacije, medsebojno podpiranje v kulturnih stremljenjih, spopolnjevanje narodnega boja enega naroda po zgledu in uspehih drugega. Napredna mladina med seboj v boju stoječih narodov je dolžna nastopiti pot, da zmanjša nar. sovraštvo, da prizna vsakemu svoje, da protestira proti vsakemu nasilju višjih krogov v imenu narodnosti.

4. Skupni cilj našega dela vidimo v skupni slovanski kulturi, ki mora po naravi za nas imeti prednost pred tujo. Zato smatramo za potrebno, da se naše šolstvo uredi tako, da bo dijak, ki prihaja iz naših šol, poznal predvsem svoj narod in njega zgodovino, da mu ne bo tuja zgodovina slovanskih narodov, da mu ne bo neznana slovanska literatura, ki stoji danes na jednaki višini s tujo literaturo. Poleg drugih najbližjih in najsorodnejših slovanskih jezikov bi morala biti na naših srednješolskih zavodih vsaj ruščina kot kulturno in literarno najboljša in jezikovno kot najmodernejša vsaj neobligaten predmet. V današnjem času reform spada to nujno k reformi srednjega šolstva. V istem smislu je potrebna preureditev slovanskih univerz, da bodo jednakopravne z nemškimi.

Odklanjam od sebe kričeči panslavizem in vsako nekulturno slovanstvo, odklanjam

„Ne utegnem, ne utegnem“, odgovori župnik. „Le pojdite domu. Pojdiva oba dol. Grem tudi jaz dol, ukazat Jerici, da pospravi tu po sobi.“

* * *

„Oh, kako so pri Grebenu hudi! Čemu tako delaš?“ S temi karajočimi besedami pride Jerica drugi dan v župnikovo sobo.

„Zakaj so hudi?“ vpraša župnik.

„Ker si včeraj razžalil Grebenovo Katro.“

„Kako to veš?“

„Goliške so bile tukaj pa so povedale.“

„Kdo so Goliške?“

„Tri sestre, ki so doma pri Goličarju na Kozjevcu. Pravijo, kako so pobožne. Z jajci, kokoši, mlekom in maslom kupčujejo. Stanujejo brž tukaj v pečevniški vasi pri Suknarji. Skoro vsak drugi dan gredo v Ljubljano. In preden gredo, me pridejo vselej prašat, ali kaj potrebujem, in je-li kaj prinesli iz Ljubljane.“

„Kako se Goliške pišejo?“

„Blazič. Mina Blazič, Mana Blazič in Reza Blazič.“

„Moram si zapomniti.“

„To sem te še mislila prašati, kako bo s farovškim poljem. Spomlad se bliža. Prejšnjemu župniku so Goliške vse obdelale. Kadar niso šle v Ljubljano, so bile v farovžu v dnini. Še

prazno rusofilstvo in pozdravljamo vsako napredno kulturno slovansko gibanje.

To slovanstvo torej, ki naj ima pred vsem namen vzgajati kulturnega slovanskega človeka, ki naj v vsakem narodu dobi izraz njegove narodne individualnosti, ki naj se po volji in potrebi združuje z sebi najbližjimi skupinami in te skupine bi tvorile skupno silo s stremljenjem za višjo ljudsko kulturo, to nam je slovanstvo naše dobe, novoslovanstvo, kulturno in napredno: kulturno po delu in napredno po duhu. V tem vidimo tudi uspeh vsakega bodočega dela. Ne preziramo zgodovine. Ona hodi pogosto po potih potrebe in nujnosti. Slovanska vzajemnost s svojim navdušenjem je pogosto hodila tako. Toda navdušenost je včasih sveta in resnična stvar, zato preide z nami na novo pot, kajti more biti tudi globoka in temeljita v prepričanju. Naj bo to edina dedščina in mal spomin preteklosti.

Zidejo starega humanitetnega slovanstva, z globokim in prepričanim navdušenjem slov. vzajemnosti in z delom moderne napredne dobe se začena novoslovanstvo. Čutimo vsi, da je danes to mogoče in potrebno, koristno vsem in vsakemu. To novoslovanstvo more v sebi imeti mnogo žive sile in prinesiti prerodenje slovanskih narodov prav tako, kakor je staro slovanstvo prineslo njih prebujenje.

Politične vesti.

Razmere v Bosni so še vedno turške. Obljubljajo se reforme, a ne stori se ničesar, šolstvo ne napreduje, ves denar se porablja za žandarje in policijske vohune. Niti slovanski suhoparni, a znani učenjaki ne smejo v Bosno študirat prašnih arhivov, ako nimajo raznih kolkovanih dovolil. Zdaj se poročajo novi slučajji, da se uradno krši pismena tajnost. Na pošti odpirajo pisma trgovcev in urednikov leposlovnih listov. Danes je še v Turčiji bolje, kakor v Bosni. Ni torej nič čudnega, da turški radikali pripravljajo v Bosni za — turški parlament!

Obupani ban Rauch se od svojega žalostnega potovanja po hrvatski kraljevini še ni opomogel. Povsod so ga izžvižgali ter ga zapodili v Zagreb s sramoto. Zdaj se Rauch na vse načine maščuje nad uradi in uradniki, obenem pa denuncira koalicijo ter hvali frankovce. Koaliciji po madjarskih listih očita, da je panslavistična in da dela za ustanovitev neodvisne jugoslovanske države izven monarhije. Torej veleizdajalec! Rauch hujska dvor in vlado na Hrvate, ker se sam že potaplja v — ničnost.

Ruska vlada proti Tolstemu. Na Ruskem imajo danes „svobodo“ in že drugi „parlament“

moška poljska dela so skoro vsa opravile. Samo za kako oranje je moral župnik iskati drugih ljudi.“

„Bom že videl, kako bo. Jutri ti bom povedal.“

Jerica odide.

* * *

Črez nekaj trenutkov Jerica zopet vstopi, vsa zasopla in rdeča kakor rak. V roki drži pismo.

„Ali je kaj posebnega?“ vpraša župnik.

„Na, beri,“ mu poda list.

Pismo je brez podpisa, oddano v domačem poštnem uradu. Pisava je ženska. List slove nekako tako-le:

„Sedaj ste res kuharica, pa ne bote dolgo. Nikar se ne veselite. Vsi ljudje govore, da imajo župnik radi Gričarjevo Metko in da jo bodo vzeli k sebi za kuharico. Vas bodo nalašč tako vodili, da ne bote mogli prav gospodinjiti. Nazadnje bodo rekli: „Jerica je za nič.“ In Vas bodo dali proč. K sebi pa bodo vzeli Metko.“

Župnik da Jerici pismo nazaj in jo potolaži.

„Le brez skrbi bodi. Gričarjevo Metke še poznam ne.“

„I, kako potem ljudje morejo govoriti?“

(dumo), a razmere so ostale neizpremenjeno predpotopne. Grof Tolstoj je v svetem ogorčenju spisal ogromen članek „Molčati ne morem več!“ Ta članek so priobčili seveda tuji, angleški, francoski in nemški listi. Bil je pač hud poper za ruske carske tirane. Vendar so tudi nekateri ruski listi prinesli nekaj ponižnih odlomkov iz tega grofovega spisa. Carska vlada je vse te liste kruto kaznovala ter je prepovedala mestnim zastopom, prirejati slavnosti o letošnji pisateljevi 80 letnici. Grof Tolstoj je največji slovanski pisatelj XIX. veka, a gotovo eden največjih umetnikov vsega sveta in vseh vekov. A ruska vlada ga preganja že 50 let kakor zločinca in sedaj se nad njim maščuje na način, ki jo smeši pred vsem kulturnim svetom. Kazansko vseučilišče je Tolstega imenovalo častnim članom, a vlada je profesorje kaznovala ter izdala prepoved, da Tolstega nobeno vseučilišče ne sme slaviti. Grofu Tolstemu seveda ni nič za novo slavo. Dovolj je slaven proti volji vseh ruskih vlad. Vse Slovane, ki so kulturni, pa boli postopanje ruske vlade, ker je ruski škandal končno tudi nas vseh sramota. Lahko se nam smejo Nemci!

Ruska politika. Po usodni rusko-japonski vojni je imela Rusija prestati nekaj težkih ur, ko se je tresla v temelju vsa država pod vdarci revolucije, ko je gorela Rusija v rdečih plamenih. Pomorska bitka pri Tsushimi pomenja vrhunec ruskih porazov in ponižanj v oni nesrečni vojski, pomenja pa tudi končni razpad starega sistema. Po tem strašnem porazu se je zdelo, da bo Rusija rabila desetletja, da se zopet dvigne od globokega padca. Saj se je zdelo, da Tsushima ni konec, temveč šele začetek katastrofe. Sicer je imela Rusija pri vsej tej nesreči še srečo, da je dosegla kolikortoliko časten mir, ali komaj je bil sklenjen, že je izbruhnilo revolucionarno gibanje z vso silo, ki je s svojim nezaslišanim spremstvom, z upori na mornarici, s požigi in umori, z roparskimi napadi in krvavimi atentati, z vso to naširoko razpredeno anarhijo dalo sklepati na bližnjo kataklizmo. Ali nad knjigami svetovne zgodovine stoji poleg drugih gesel tudi beseda: Vse pride drugače. Revolucija je danes udušena, kvečjemu se pokaže še v posameznih zločinih, promet in trgovina se vračata polagoma, a gotovo na stezo reda, državni kredit se je nenadejano dvignil in na polju internacionalne politike je Rusija dobila nazaj velik del prejšnjega vpliva. Revolucija je bila zdavnaj bankerotna, še predno je bila udušena, zadel jo je moraličen poraz. V revolucionarnem gibanju so se pokazali anarhični elementi, ki so šli za navadnimi ropi, da utolažijo nizke, zločinske strasti. Zato je revolucija izgubila vse simpatije treznejših elementov. K temu je še car Nikolaj pripomogel s premišljeno politiko, dovolil je ustavo, razpustil je sicer dve dumi, ali konšti-

„Kaj vem? Počakajva. Bova že izvedela, kdo je to pisal. List moraš shraniti.“

Jerica odide.

* * *

Komaj se župnik usede k delu, se odpro vrata, in Jerica prihiti noter z obrazom, ki žari od veselja. V rokah drži jerbasa, poln jajc, klobas in maslenih greb.

„Kako so v tej fari ljudje dobri!“ vzklikne.

„Neka mlada ženska je to prinesla v dar. Rekla je, da bo v cerkvi počakala, dokler ne izpraznim jerbasa. Ko bo prišla po jerbasa, bo prišla tudi k Tebi. Pravi, da bo dala za mašo.“

„Daril ne maram,“ odvrne župnik. „Prednik mi je posebno priporočil, da ne daril sprejemati. Je že moral vedeti, zakaj. Kar je tu v jerbasu, nesi takoj cerkovniku. Podarim njemu.“

„Kako si čuden! Cerkovniku ne bom nesla.“

„Ga grem pa sam klicat, da pride po to reč.“

Župnik tako stori. Cerkovnik odnese darila v svoje stanovanje. Jerica od jeze joka.

Tačas se mlada ženska povrne iz cerkve, pride v župnikovo sobo, zgrabi župnika za desno roko in jo začne poljubovati tako, da župnik nehote zakliče svojo sestro.

Pređen sestra pride, vpraša župnik tujko:

„I, kdo pa si vendar ti?!“

tucije se ni dotaknil. Sedanja tretja duma dela sicer polagoma, a premišljeno, in stavi dovolj treznega preudarka in razuma carjevi vladi nasproti, kadar velja zastopati stališče ruskega naroda. Tako se v notranji Rusiji utrjuje mir in red, nazunaj pa je baš zadnji čas z angleškim dogovorom mnogo pridobila na ugledu in mednarodnem položaju. Tedaj, ko je bilo rusko brodovje uničeno v pomorski bitki, pač nikdo ni mislil na tako brzi preporod Rusije, kakor se kaže sedaj strmečimi očem evropskih narodov.

Kanal Dunaj - Krakov. Drugo leto začne graditi država novo velikansko gospodarsko podjetje: kanal, ki bo vezal Dunaj s Krakovim. Stroški zanj bodo prekoračili svoto 1300 milijonov. Res je, da bode kanal donášal precej koristi Dunaju in krajem in lastnikom zemljišč ob kanalu. Dunaj bode dobival cenejši premog, opeko in drugo gradivo, zemljišča ob kanalu bodo izboljšana in večje vrednosti, tudi industrija na Moravskem in v Galiciji bode imela dobiček od kanala pri prevažanju blaga. Toda ta dobiček ne bo v nobeni primeri s stroški, oziroma z obrestovanjem novega državnega dolga. Veščaki trdijo, da bode to velikansko podjetje vedno pasivno, rentabiliteta bo iznašala kvečjemu 2-5%. Ker pa bode za amortizovanje in obrestovanje dolga treba na leto najmanj 20 milijonov, bo država na leto morala prispevati 10 milijonov. Pomisliti pa je tudi treba, da bode voda v kanalu zmrznila skozi tri ali štiri mesece po zimi. Zato bi bilo gotovo pametneje, da dobi Severna železnica tretji tir. Ta železnica že sedaj prevozi na leto do 20 milijonov ton, dočim bode nameravani kanal zmogel le štiri milijone ton.

Turčija pred revolucijo. Mladoturški upori v turških polkih ter opasno vrenje med turškimi častniki, pravniki in duhovniki je prisililo sultana, da je ustavo obnovil ter da je odredil sklicanje parlamenta. Stara vlada je padla, a tudi nova vlada je že izginila, padel je novi vezir, na sultana se je izvršil ponésrečen atentat in velik del naroda zahteva, da sede na prestol sultanov naslednik. Mladoturki terorizirajo vso javnost. Zdi se, da imajo vedno večji apetit ter da so njih zahteve preburne in prenagle. Čez noč pa se do mozga nazadnjaška država ne more in ne sme preleviti v moderno državo. Tako danes vse vre in bati je, da bukne krvava revolucija.

Hrvatske vasi na Moravskem. Pri Mikulovu na Moravskem so tri hrvatske vasi: Nova Prerava, Frlješdorf in Gutfeld. Zadnjih deset let jih je začela zalivati germanizacija. Nova Prerava je glasovala za češkega kandidata, drugi dve vasi za Nemca! Frlješdorf in Gutfeld sta prostovoljno podpisali svojo smrtno

obsodbo. Vpisani sta v nemški kataster. A razen teh so še trije hrvatski otoki, namreč vasi pri Brzeclavi: Poštorna, Charvatska nova ves in Hlohovec. Nosijo se kot Slovaki, znajo slovaški, a so skoro popolnoma ponemčeni. Lani pri državnoborskih volitvah so glasovali z Nemci. In pri dunajskem „Festzugu“ so ponemčeni Hrvatje igrali Slovake . . .

Koroško.

Glasovi iz Koroške.

II.

Predno gremo dalje, ozrmo se še na naše splošne razmere.

Pred vsem nam za umevanje naših koroških razmer ni izpustiti iz vida mišljenskega nivoa koroških Slovencev. Priznajmo vsi odkrito, da se o narodno zavedni masi pri nas danes sploh ne more govoriti in se tudi že desetletja govoriti ne more. To je ono, kar vliva sanjavemu idealistu tistega trpkega pesimizma, ki jemlje vsako veselje do resnega in odločnega dela, ker mu manjka baš globljega vpogleda v dejanski položaj. Površno presojanje in pojmovanje razmer je vzrok nezistematiškemu in površnemu delu, ki navadno ničesar ne doseže. Človeku, ki zna preko entuziazma tudi trezno in stvarno presojeti, mišljenje oziroma indiferentizem velike večine koroških Slovencev ne bo več nobena uganjka, marveč nasprotno psihologično povsem pojmljiva posledica okoliščin, ki že desetletja in desetletja vplivajo na naš narodni organizem.

Koroški Slovenci zavzemamo, lahko rečemo, izmed vseh Slovencev najneugodnejši zemljepisni položaj, živimo sicer pač ponajveč kompaktno, a tako, da nas nobena prirodna meja ne loči od nemškega prebivalstva. Tam pa, kjer smo vsaj navidezno oddeljeni zase, se nahajajo zopet močna nemška podjetja, če ne celo pravi nemški otoki. Od tod že od nekdanj intenzivno gospodarsko občevanje med slovenskim in nemškim prebivalstvom. Vse gospodarsko življenje koroških Slovencev teži že od nekdanj k Nemcem, slovenski koroški kmet je glede prodaje svojih poljskih pridelkov skoraj izključno navezan na nemškega meščana in tržana, slovenski delavec pa je ponajveč odvisen od milosti nemškega in to strogo nemško-nacionalnega delodajalca. Kar je trgovanja v večjem stilu, n. pr. z lesom, gre samoobsebi umevno tudi to izključno skozi roke nemških in italijanskih prekupecev. Saj o kaki samostojnosti v tem pogledu sploh Slovenci vključ ugodni legi pač menda še dolgo sanjati ne

smemo! Torej skratka: že od nekdanj najožji gospodarski stik koroških Slovencev z nemškim elementom. — Samo mimogrede bode omenjena italijanska trgovina na Koroškem, od katere nam v nacionalnem oziru vsekakor ne preti nobena nevarnost. Na vsak način je pa žalostno in pravecati karakteristikon za pomanjkanje vsakega podjetniškega duha Slovencev, da tam, kjer so dani najboljši predpogoji za to, da bi tudi poleg nemške trgovine prav izvrstno lahko uspevala slovenska trgovina, da tam uspeva in se redi — Italijan, ki nas potem vzajemno z Nemcem tišči k tlom. In kako sedaj tu, kjer bi lahko živel Slovenec ali vsaj Slovan, uspeva in bogati Italijan, nam pač jasno dokazuje dejstvo, da je bil največji in najbogatejši tukajšnji lesni trgovec Scarpa pred leti imenovan — italijanskim konzulom v Beljaku. A ne samo lesna trgovina, tudi n. pr. tovarne za opeko in stavbinska podjetja po slovenskem Korotanu so že leta in leta v italijanskih rokah. Hvala tej podjetnosti italijanski živelj zase krepko napreduje. V deželi brezpravnosti napram avtohtonemu slovenskemu prebivalstvu, ki se ga z vsemi mogočimi sredstvi birokratičnega sistema nemške oligarhije drži k tlom, ki se mu odrekajo najprimitivnejše pravice, v deželi, kjer je Slovenec očitno obsojen samo še v plebejsko sužnjost, v tej deželi se protežira — tujca Italijana iz kraljestva! V samem glavnem mestu zgornje Koroške, v Beljaku pride menda v kratkem do italijanske trgovske šole. In značilen za rešpekt najbolj vsenemško zagrizene občine beljaške pred italijanskim življenjem je sledeči slučaj, ki se je pripetil pred par leti v Beljaku: Nek trgovec z manufakturnim blagom napravil je, pač z namenom, da bi privabil slovenske in italijanske odjemalce, na pročelju svoje trgovine poleg nemškega tudi nadpis v slovenskem in laškem jeziku. Še ni preteklo par ur, in že je prišel ukaz beljaškega župana, da se ima slovenski napis nemudoma odstraniti, češ, da je slovenski nadpis predrzno izzivanje nemškega prebivalstva!! Italijanski nadpis pa je ostal od policije — nedotaknjen!!!

Ta zanimivi in značilni slučaj nam dokazuje, da na vse zadnje tudi vsenemška objestnost ne sega preko — denarnega mošnjčka. Tujec-Italijan je kapitalist, od tod ta rešpekt pred njim, Slovenec pa revež, ponižen hlapec, ki se mu še sanja ne, da bi se povzpел malo višje — se-li smemo vzpričo temu čuditi ciničnemu postopanju oblastnega nemškega pa-

gova žena. Česar cerkavnica ne bo mogla obdelati, bom ponudil vam trem. Ti, Jerica, si pa dobro zapomni, da od nikogar ne smeš sprejemati daril. Če boš zoper mojo voljo sprejela darilo, je boš morala nesti cerkovniku.“

* * *

Odslej so se v pečevniški župniji godile čudne reči.

Na farovškem polju so Goliške cerkavnico tako preteple, da je komaj prišla domu. Pravzaprav jo je tepla samo najstarejša Goliška, Mina. Ostali dve sta ščuvali. Cerkvavnica je tožila. Od deželnega sodišča je prišlo običajno vprašanje po rojstnih podatkih zločinke. Župnik išče po rojstni knjigi sto, dvesto let nazaj, a nikjer nobene Mine Blažič! Začne iskati Rezo in Mano Blažič. Pa jih tudi ni. Župnik pokliče cerkvavnika in ga natanko izpraša glede na pokolenje in starost treh Goliških. Tako župnik naposled najde v rojstni knjigi, da so Goliške nezakonske hčere in da se s pravim imenom imenujejo: Higinia Blažič, Anteza Blažič in Mucedonija Blažič.

„Zakaj jih ljudje ne kličejo, kakor jim je ime?“ vpraša župnik.

„Saj jih, kadar ne slišijo. Vpričo si pa nihče ne upa. Cela fara se jih boji,“ odvrne cerkvavnik.

Higinia Blažič je šla za tri mesece v zapor, in župnik je svoji sestri ukazal, da Higinie ne

„Gričarjeva Metka iz Grobolšnika.“

Jerica vpraša skozi vrata:

„Kaj bi rad?“

„Gričarjeva Metka je tukaj. Prinesi brž škač vode in en prazen škač zraven. Pa hitro, hitro!“

To govoreč se župnik z levico krčevito oprijemlje za desno roko, katero mu je poljubila Metka.

Gričarjeva Metka se takoj ponudi:

„Bom pomagala prinesiti. Vseh gospodinjskih del sem navajena.“

Metka prinese polni škač. Jerica praznega. Župnik se še zmerom drži za roko. Sestri ukaže:

„Primi polni škač. Ulila mi boš vode na roko. Desnica me silno peče, kakor bi jo držal v ognju.“

Župnik drži desnico nad praznim škačom. Setra mu iz polnega škača uliva na roko in sočutno izprašuje:

„Ali je že kaj boljše?“

„Ulivaj, ulivaj! Še zmerom bolj peče.“

Metka pobegne iz sobe in po stopnicah hiteč preskakuje po tri stopnice, da bobni, kakor bi dragonec bežal po stopnicah.

* * *

Naslednje jutro pride Jerica s silno resnim obrazom v župnikovo sobo:

„Goliške so prišle k meni v kuhinjo in pravijo, da ni prav, ker farovške njive še zdaj niso zorane. Pravijo, da je bilo vsako leto ob tem času že vse vsejano.“

„Goliške nimajo nič govoriti. Gospodar sem jaz. Kdaj bomo orali, to bom jaz povedal.“

„Kako boš povedal, ker si prišel šele letos? Ti ne moreš vedeti. Goliške pa vse vedo.“

„Jerica, dobro me zapomni: Brž danes bom pokazal, da v mojem farovžu ne bodo vladale Goliške. Ali so še v kuhinji?“

„Še.“

„Pojdiva dol.“

Ko župnik stopi v kuhinjo, zagleda ob Jeričini odprti skrinji tri ljudi, ki imajo docela tako podobo, kakor bi bili trije hlapci, srednje starosti, oblečeni v ženska krila. Tudi njih obrazi so nekako moški, mešetarski.

Jerica jih začne takoj opravičevati:

„Sama sem jim dovolila, da smejo pogledati v skrinjo, kakšno obleko imam.“

Goliške povedo župniku svoja imena: Najstarejša je Mina, srednja je Reza, najmlajša je Mana.

Nato reče župnik:

„Prvi, katerim moram dati zaslužiti, so cerkvavniki. Občina ima cerkvavnika najetega, in zato je dolžnost občine in dolžnost župnikova, skrbeti cerkvavniku za kruh. Moška dela prevzame cerkvavnik, ženska dela prevzame nje-

tricija s slovenskim plebejem, tem modernim sužnjem?

Kaj čuda, če so ti dolgoletni nezdravi odnošaji med kapitalistično-liberalnim nemškim meščanom in revnim slovenskim kmetom v tem poslednjem končno zamorili zadnji čut samostojnosti ter ga zazibali v pravcato skrivnostno malikovanje nemškega kapitala. Saj se na drugi strani do zdaj še ni moglo govoriti o kakem gospodarskem stiku s kranjskim rojakom, ki ga visoko gorovje loči od koroškega Slovenca. Tam pa, kjer nam ne ovira medsebojnega stika priroda, tam nas je pa znalo že nemštvo pravočasno razdvojiti z umetnim klinom fanatiziranega nemčurstva. Če pogledaš Belo peč in slične nemčurske otoke, ki tvorijo takorekoč ključ ene dežele v drugo, potem se v resnici ne moreš zadosti nadviti zistematskemu delu Nemcev, potem ti ves nemški „Drang nach Süden und Osten“ pač ni več nekaj povsem slučajnega ali naravnega, temveč dobro premišljen in skoz in skoz preračunjen načrt. Ali smo to Slovenci do zdaj spoznali ali se vsaj po tem spoznanju ravnali? (Konec prih.)

Šolske razmere v Velikovškem okraju. Pri zadnji učiteljski konferenci za velikovski okraj je deželni šolski nadzornik, poljski renegat Palla, poklical dva slovenska učitelja iz tega okraja, ki sta bila tudi predlagana za okrajnega nadzornika za omenjeni okraj in jima namignil, naj podpišeta protest zoper to predlaganje, ker je deželni šolski svet ne bo predlagal. Iz strahu pred posledicami sta podpisala. Za nadzornika za slovenski Velikovski okraj hočejo imeti zagrizenega sovražnika Slovencev Socharja, ki je celo zilsko in kanalsko dolino v narodnem oziru spodkopal. Turčija je dobila ustavo, koroški Slovenci pa ne moremo priti do svojih pravic.

Koroški deželni zbor bo sklican za 14. september. Zboroval bo do konca oktobra. Ker potече letos pozimi doba sedanjemu koroškemu deželnemu zboru, je bodoče jesensko zborovanje zadnje pred razpustitvijo.

Primorsko.

Slovenska šola v Trstu. Na protestnem shodu slovenskih staršev pri Sv. Jakobu v Trstu je državni poslanec dr. Ribač pojasnil, kako je s podržavljenjem slovenske šole v Trstu. Ko je bil tržaški namestnik princ Hohenlohe 1. 1906 postal ministrski predsednik, je deloval poslanec Ribač na to, da se čim preje otvori v Trstu slovenska državna šola. Ministrski predsednik je obljubil, da se stvar ugodno reši in je bil že

sme nikdar več najeti v dnino. Prepovedal bi bil najraje vse tri. A sama cerkvnica ni zmogla vsega ženskega dela. Drugih dninaric pa v bližini župnišča bilo ni.

Jerica je vedno in vedno dobivala sporočila, da si župnik med mlajšimi pečevniškimi ženskami išče kuharice, da se hoče sestre iznebiti, da samo iz tega vzroka odganja od župnišča Goliške, ki so edino zmožne vseh farovških del.

„Goliške goniš iz župnišča. A če mi Goliške ne bodo pomagale, gotovo ne bom mogla vsega tako obdelati, kakor bi bilo treba,“ se je jezila Jerica nad župnikom. „Goliške vse vedo, kako mora biti v župnišču. Zato jih nočeš! Čakaš samo tega, da bi lahko rekel: „Jerica je za nič.“ Potlej me boš pa proč dal in boš najel tako, ki ti ne bo v sorodu.“

„Ko bi tako mislil, bi te ne bil najel,“ odvrne župnik.

„Najel si me zato, da se boš pozneje z menoj umival. Zmeraj se boš opravičeval, da si imel sestro, a da je bila za nič, da si jo moral dati proč in najeti nesorodnico.“

„Jerica, če boš take utrinjala, bom šel v samostan, potem kuhaj, komur hočeš.“

A Jerica je bila vsak dan bolj razkačena. Dobivala je neprijetna sporočila od vseh strani, in sporočil ni hotelo biti konec.

(Dalje prihodnjič.)

celo podpisan dotični odlok. Toda princ Hohenlohe je bil le 4 tedne ministrski predsednik. Vlada, ki je prišla za njim, pa je ustavila vso zadevo. Najbolj nasprotuje in zavlačuje stvar naučni minister Marchet. Posl. dr. Ribač je dosegel vsaj toliko, da se je sklenilo, da prevzame letos država nekaj učiteljev na Ciril-Methodovi šoli v svojo oskrbo. V ta namen je že prišlo lani 20.000 K v proračun. Temu se ni nihče protivil niti v odseku, niti v zbornici. Toda začetek novega šolskega leta je pred durmi, pa vendar še vedno ni v Trstu slovenske državne šole, in ta, ki obstoja že 22 let, ni dobila doslej še niti bora državne podpore. Nemškimi zasebnim šolam v Gorici pa bo država plačevala učne moči. Vsaj tako se je poročalo na obnem zboru „Schulvereina“, ki se je vršil o Biškoštih v Celovcu v prisotnosti ministra Pradeja. Slovenci v Trstu in Gorici pa so brezpravni tujci.

Nova pridobitev. „Trgovska obrtna zadruga“ v Trstu je kupila sredi mesta dve veliki hiši. Ena stoji v ulici Stadion 21 in se porabi za urade in za „Trgovsko izobraževalno društvo;“ druga je poleg prve v ulici Acquedotto 22. Tu se otvori slovenska narodna šola morda še to jesen. V teh prostorih bo nameščena tudi slovenska nižja trgovska šola. Tako se bo lahko naselila slovenska šola pod domačo streho, kod drugod skoraj ni mogla najti prostora. — Novo narodno podjetje se je osnovalo meseca junija v Trstu, namreč spedijska in komisijonalna družba „Balkan“ z omejeno zavezo. Vplačane glavnice je 120.000 K, deleži so po 10.000 K. Nova za slovenstvo jako važna družba je začela delovati 1. julija.

Italijani v Istri so si ustanovili osrednji odbor, ki bo vodil bodoče deželnozborske volitve. Liberalci in klerikalci, vsi so složni v stremljenju ter v skupnem delovanju proti Slovanom. Zlasti se obračajo proti nameri Slovencev in Hrvatov: postaviti kandidate tudi v takomenovanih laških volilnih okrajih. Naj bi vendar tudi Slovenci posnemali svoje sovražnike Italijane!

Italijanska gimnazija v Pulju. Italijanski listi poročajo, da je istrski deželni odbor dovolil za prihodnji dve leti 10.000 kron podpore iz deželnih sredstev v svrhu, da se ustanovi že letos septembra prvi razred italijanske gimnazije v Pulju. Italijani imajo že državno gimnazijo v Kopru, deželno realno gimnazijo v Pazinu, Trst z italijansko mestno gimnazijo tudi ni daleč, sedaj pa bo dežela vzdrževala še italijansko gimnazijo v Pulju, — ista dežela, ki za 20 tisoč hrvatskih in slovenskih otrok nima najpotrebnejših ljudskih šol. — Vidi se, da se Lahom silno mudi, da spravijo še pred deželnozborskimi volitvami pod streho, kar se da. — Zaeno so znova pokazali svojo lisičjo naravo, zakaj pri

Kako je delal Mihel-Angelo.

„Kako čudno, celo žalostno je včasih, v kakšnem položaju in pod katerimi pogoji nastajajo najkrasnejši proizvodi.“ Te Götthejeve besede mu pridejo na misel, kdor si predstavi Mihelangela pri delu. V globokem dušnem mraku, v neugodnih zunanjih razmerah je nastalo največ njegovih bleščečih del, s težavo iztrganih obupanemu, razsrjenemu geniju.

Rojen kipar, ki se je le tedaj dobro počutil, ako je mogel s smelim udarcem kladiva oteti žive oblike iz kamna, je podal svojo največjo umetniško izpoved kot slikar v Sikstinski kapeli. Slikanje ni bilo njegov poklic, in vendar je moral 20 mesecev brez prestanka delati visoko gori na odru pri stropu v vročini in prahu, ves dan pri delu brez miru in pokoja, preskrbljen le z malo kruha in vina za največje potrebe. V nekem sonetu slika mojster s srditim humorjem samega sebe, kako opravlja svoje delo, skrivljen kot lok, od barve zamazan, z zapognjeno glavo, zavitim vratom in težko sapo. In svojemu bratu Buonarotta toži: „Živim tukaj v velikih skrbeh in največjih telesnih naporih; nimam prijatelja in ga tudi nočem, še jesti ne utegnem.“ Ko je slikal Medicejsko kapelo in izvrševal čiste, vzvišene umotvore, so ga tako oslabili notranji napori in zunanja skrb, da so bili njegovi prijatelji v skrbeh zanj in so pri-

prvi priložnosti so pogazili dano besedo Hrvatom, katerim so pri konferenci za sporazum obljubili, da bodo v enaki meri podpirali šolstvo obeh narodov, Italijanov in Slovanov.

Deželnozborske volitve za Istro se bodo bržčas vršile sredi oktobra. Kakor vse kaže, bodo te volitve v Pulju še strastnejše kot one lanskega leta, ker si bodo stale v vsej bojevitosti tri ali celo štiri stranke nasproti. Najbolj se boji vladajoča komora hrvatske narodne stranke, ki jej dela velike skrbi in preglavice. Teroristična komora pa bi se sploh ne mogla dolgo vzdržati, če bi jej ne prihajala na pomoč puljska socijalna demokracija, ki pa se jej godi v zadnjem času tudi prav slabo. Nedavno je namreč ukazalo okrožno sodišče v Rovinju zapreti socijalno-demokratsko konsumno društvo in obe filijalki v Pulju ter dejati pod ključ njih voditelja. Zgodilo se je to zaradi resnih nepravilnosti, ki so v navskrižju z zakonom. Hrvatje in Slovenci naj bi se prav pridno pripravljali na bližajoče se volitve.

Podržavljenje puljske policije. Sredi meseca septembra se puljska policija podržavi. Njen načelnik bo bajé višji komisar Sringer.

Kranjsko.

Bodoče zasedanje dežel. zbora kranjskega. Iz učiteljskih krogov se nam piše: Prav dobro ste označili škandalozno mrtvilo, ki je zavladovalo v slovenski javnosti glede delovanja dežel. zbora in odbora. Zdaj imamo deželni zbor, a zopet ničesar ne dela! Zdaj imamo deželne poslance, toda o naših deželnih poslancih ni čuti ničesar. Dokler se je šlo za volitve, so bili vsi zelo živi. Zdaj pa vsi zopet počivajo. Poslanci S. L. S. prirejajo teden za tednom shode, seje in predavanja. Odposlanci S. L. S. se vozijo po vseh kotih slovenskih dežel ter organizujejo, ustanavljajo in poživljajo. Iz naših vrst ni slišati nič takega. Kvečjemu beremo o brezkončni vrsti veselje z deficiti. O, kaj pa! Naprednjaki se le vesele in radoste, ko imajo baš zdaj toliko vzroka za veseljačenje. O kakem delovanju in organizovanju, reformovanju in moralnem infiltriranju v naših vrstah ni čuti ničesar. I, seveda, ko smo toli izborni organizovani in smo tako močni, da se samega hudiča ne bojimo. Celo o ljubljanskih predmestnih političnih društvih že nekaj mesecev nismo ničesar brali. Pač, zadnjič je bila pri Plankarju — veselica! Pa dobro. — Omenili pa niste, da se naši gg. poslanci niso dovolj zmenili za nas, uboge učitelje, ko se je šlo za novo volilno reformo. Na regulacijo svojih beraških učiteljskih „plačic“ čakamo že desetletja „med dvomi in zmotami,“ „im Hangen und Bängen, in schwe-

čakovali njegove skorajšnje smrti. „Živeti ima pač še malo časa,“ je pisal eden njegovih prijateljev o mojstru, ki je imel zatem živeti še 33 let; „to pride odtod, ker dela jako mnogo, je malo in slabo in še manj spi. Že mesec dni ga zelo boli glava in napada omotica.“

In vendar je najmočneje zaplapolal ogenj njegove moči, ako je mogel izvrševati plastična dela. Nič ni tako razburilo njegove fantazije kakor ljubljani marmor, katerega skrivnost je hotel uganiti kar v kamnolomih. Tu je gospodoval kot kralj v svojem kraljestvu; kak posebno oblikovan kos mu je znal vdahniti genialne misli, iz kamna mu je zrastle človeška postava. Noben še tako izurjen kamnosek mu ni bil v spretnosti kos, in svoje delavce je sam izučil. S strmenjem so gledali, kako je šestdesetletni, že sključeni stavec, katerega telesna moč ni bila velika, v četrt ure dobil več koscev od marmorne klade, kot trije mladi in močni kamnoseki v trikrat do štirikrat tolikem času. „In dela se je lotil s tolikim ognjem in silo, da so mislili, vse mora iti na kose.“ Neka besnost je popadla mojstra in ga prisilila z demonsko silo, da je sledil nepretrgoma geniju, dokler ni prišlo po čezmerni napetosti popolno oslabiljenje, tragična melanholija in obup.

Skoro neverjetna naglica, s katero je delal Mihelangelo v teh časih divjega ustvarjanja — mnogo divnih mladeniških postav v Sikstini je

bender Pein." Obljubljaj jo je že ta in oni, a dal nam je ni še nihče. Trdno smo torej pričakovali, da se pred sejo vseh treh deželno-zborskih klubov spravijo v stran najprej vse največje ovire sporazuma in dogovore vsaj najnujnejše kulturne in socialne zahteve. Med nami, naprednjaki je bilo dogovorjeno, da se še pred začetkom mirovniških konferenc doženejo a) regulacija učiteljskih plač, b) zaostale podpore deželniemu slovenskemu gledališču in posojila Ljubljane za nove šole in tržnico. Konstatujem, da naši narodno-napredni poslanci teh treh predpogojev za vstop k reformskim pogajanjem niso izpolnili ter da, žal, niso dohnali ničesar. Ali so na vse to pozabili ali pa nikakor niso mogli ničesar doseči, tega ne vem. Tudi glavni organ naše stranke molči kot grob. Rečem le, da bi dični naši poslanci, ljubeznivi dr. Tavčar, bistri dr. Triller in energični notar Plantan vse tri točke vsaj v principu doseči mogli, ker so baš takrat imeli priliko in moč, staviti ultimat kot „conditio sine qua non.“ Ultimata pa žalibog niso stali, in zato so šla pogajanja po znani grožnji barona Becka gladko kakor po maslu. Tako pa smo danes tam, kjer smo bili; godi se nam, kakor bi bili brez svojih poslancev. Najbednejši pa smo pri tem učitelji in učiteljice, ki živimo že toliko časa od golih obljub in — klofut. Summa summarum: škoda je za nas največja, da danes župan Hribar ni več deželni poslanec in da tudi naš neizprosni posl. E. Gangl ni bil voljen v odsek za volilno reformo. To je danes sveto prepričanje moje in vseh narodno-naprednih učiteljev kranjskih. Dixi! Ako imate pogum, ponatisnite te moje vrste v „Našem listu“, zagovorniku učiteljstva. Hvaležen Vam bo za to ne le Vaš udani

R., zaveden napreden učitelj.

Vpliv slovenskih poslancev se je zopet pokazal pri imenovanju novega jeseniškega postajenačelnika. Namesto prestavljenega zagriženca Kollerja je bil namreč te dni imenovan postajenačelnikom na slovenskih Jesenicah enak zagriženec, bivši nemški „burš“, oficijal Viktor Ječmínek, doslej postajenačelnik v Lescah (Bled). Kollerja so poslali v Beljak. Vse ropotanje slovenskih listov, vse tožbe proti Kollerju, vse dokazovanje, da morajo dobiti slovenske Jesenice slovenskega postajenačelnika, vse to je našlo gluha ušesa pri — naših poslancih obeh slovenskih državno-zborskih klubov. Dokaze imamo, da so se odlično kvalifikovani in starejši slovenski prosilci za jeseniško postajenačelniško službo zatekli k slo-

izvršil vsako v enem dnevu — se dá le na ta način razlagati, da je ideja in oblika njegovega dela v duhu popolnoma izvršena stala pred njim; v površni risbi je samo naznačil, kar je izdelal potem v vsej krasoti in lepoti. Tudi za svoja plastična dela se je posluževal kvečjemu majhnega modela iz ilovice ali voska in je šel čisto takoj na obsekavanje klade, iz katere je izluščil z mogočnimi vdarci dleta in kladiva v njem spečo postavo.

Zgodaj je prišla starost nad Mihelangelo, ki ni bil pravzaprav nikoli resnično mlad, ali nezmanjšano je živel v njem do konca zmagoviti nagon k ustvarjanju. Nihče ni smel motiti samotarja pri njegovem delu; svojo delavnico je imel trdno zaprto, in visoki gospodje so morali, ako so si hoteli ogledati njegovo delo, stopati skozi okno v njegov atelier, gluha skrivnost je plavala po prostoru, v katerem je delal, in ljubosumni tovariši so si šepetali drug drugemu, da dela sam zase in ponoči, da ga nikdo ne zaloti pri delu. Nespanje na stara leta mu je dalo še noč za delo. Tedaj si je mojster posadil na glavo čudno kapo, ki jo je napravil iz trdega papirja, prižgal svečo iz kozjega loja, ki jo je vtaknil zgoraj v sredo kape, da mu je svetila, prijel za kladivo in dleto in šel na delo. Če ga je premagala trudnost, je zaspal oblečen in v čevljih. Čevljev iz pasje kože, ki jih je nosil na golih nogah, ni sploh skoro nikoli sezul, deloma, ker ga je mučil krč v nogah, deloma iz drugih vzrokov, in mnogokrat jih

venskim državnim poslancem obeh parlamentarnih klubov. A ti poslanci prosilec, pristašem sloven. polit. strank, niti odgovorili niso in niso zanje ničesar storili! Slovenski železniški uradniki morejo upati na višje postajenačelniške službe le v Ljubljani, Gorici in na Jesenicah. A v Gorici ni Slovenca in zdaj je tudi jeseniška služba postala po zaslugi naših agilnih državnih poslancev „nemška posest.“ Kje je ostal ogromni vpliv dr. Šušteršiča & Comp.? Zakaj niso dosegli vsaj za pristaša lastne stranke tega mesta? Ali res uživajo naši državni poslanci svoje počitnice toli temeljito, da v počitnicah ne slišijo ničesar in ne vidijo ničesar? Dijete vleči zna vsakdo, a uspešno delati res menda že nihče, kakor se kaže zdaj vedno jasneje! Zdaj bodo gotovo vsi naši „prvi“ listi kričali, slovesno protestirali in žugali, — zdaj ko je toča že vse žito pobila. O pravem času pa se ne zgane nihče, ali pa nima nihče nič upliva? Kranjskih Nemcev peščica pa se nam smeje, a povsem opravičeno. Sram nas je lahko v dno duše!

Vse vodne sile na Kranjskem si hoče prisvojiti ministrstvo. Tako je poročal predsednik naše trgovske in obrtne zbornice v zadnji javni seji dne 12. t. m. Ako se to res zgodi, dobimo polagoma čisto c. k. nemško obrt z le nemškim uradništvom na Kranjskem. Naši kapitalisti se ne menijo za naravne darove Kranjske, vse spi in se ne gane. Zato pa hoče naša osrednja nemška vlada pobrati zase in za nemštvo vse to, česar Slovenci ne vidijo ležati pred nosom! Tako kmalu zaduši nemška industrija slovenstvo na Gorenjskem.

Hrvatski in srbski učitelji na Bledu.

Dne 21. t. m. dospe veliko število jugoslovanskih učiteljev in učiteljic s kongresa v Pragi na naš Bled. Radoljiško okr. učitelj. društvo jih sprejme. Želeti je, da storita tudi blejski občinski svet in uprava kopališča svojo dolžnost na korist prometa tujcev. Čehi so slovenske kmetovalce, dijake in učitelje po vsem Češkem, zlasti v Taboru, Budjevicah in v Pragi, sprejeli s srčnim navdušenjem in z vzorno gostoljubnostjo. Slovenci, otajajte svoja ledena srea, ko prihaja Vaš brat!

Kongres slovanskih časnikarjev bo v Ljubljani dne 8. in 9. septembra in se sestavi poseben odbor, ki bo prevzel pripravljala dela za sprejem slovanskih gostov. Že sedaj je javilo veliko število hrvatskih, srbskih, čeških, poljskih in ruskih uglednih časnikarjev svoj prihod. Na kongresu se bo tudi razpravljalo o ustanovitvi centralnega organa slovanskega časopisja. Po kongresu izlete udeleženci na Bled

tako dolgo ni sezul, da je potem s čevlji potegnili še kožo z noge.

Tako je samotaril v svojem pustem, prostornem rimskem dvoru, le nekaterim zaupnim prijateljem so se odpirale zmirom zaklenjene hišne duri in ljubši kot občevanje z ljudmi mu je bila zabava z mačkami, psi in kokošmi, s katerimi se je obdal razgnjevljeni umetnik. Le enkrat še ga je zamoglo prigovarjanje in spoštovanje papeža Pavla tretjega izvabiti iz doma, da je stopil zopet na oder Sikstinske kapele, da naslika „Zadnjo sodbo“. 75-letni starec je tožil o velikih težavah, ki mu jih je prizadela ta zadnja slika, ker „slikanje, posebno pa še slikanje fresk ni delo za starce, ako so že iz gotovih let“, je sam rekel. Nekoč sredi dela je padel s trama in poškodoval na nogi. Poln bolečin in srda se je skrtil v najnotranji kot svoje hiše, in zdravnik je mogel samo z zvijačo vdreti k njemu.

Način, kako je delal Mihelangelo, ni nikakor podoben genialnemu in skoro razposajenemu ustvarjanju drugih umetnikov renesanse, n. pr. Rafaela ali Tiziana, ki so sredi učencev, od leska in lepote, lahko in svobodno izvrševali svoja dela. Mihelangelo je delal v mračni osamljenosti, v tragičnem dihu svoje izmučene duše, boril se je težko in bolešno s tvarino, „sam, kot rabelj,“ daleč proč od sveta in ljudi.

in v Bohinjsko Bistrico. Udeležbo je prijaviti g. uredniku R. Pustoslemšku v Ljubljani. Želeti bi bilo, da se udeleže tudi štajerski in primorski slovenski časnikarji! Doslej se za časnikarske slovanske kongrese — izimši gg. Gabršček in Cotič! — iz sosednjih sloven. dežel ni zanimal nihče. Slovenski časnikarji in uredniki, prijavite svoj prihod nemudoma!

Prvi sestanek slovenskih svobodomislecev se bo vršil 7. septembra t. l. v Ljubljani. Udeležitev je dovoljena edinole onim, ki se prej javijo uredništvu „Svobodne Misli“ (Vinogrady-Praga) in odpošljejo 1 K 10 vin. z natančnim imenom, da se jim izgotovi legitimacija. Posebnih vabil se ne bo razpošiljalo. Pristop ima vsak resničen svobodomislec. Ker se vrši istega dne v Ljubljani shod slovanskih časnikarjev, se je nadejati dostojne udeležbe, ako ne poseže vmes naša S. L. S., ki je že začela hujskati deželno vlado proti shodu. Ker se sočasno položi Trubarjevemu spomeniku temeljni kamen, obeta postati mesec september v Ljubljani jako zanimiv.

Umrla sta v Ljubljani škofjeloški simpatični zdravnik, dr. Anton Arko, ki je zapustil bajé 18.000 K za dijaško ustanovo, ter starosta slovenskih hribolazcev in častni član Planinskega društva, Fran Kadilnik. Oba sta bila zavedna naprednjaka in vrla moža značaja!

Uspeh praške slovanske konference. Iz Peterburga poročajo, da dovoli poslej rusko ministrstvo za trgovino in promet avstrijskim Slovanom brezplačne vozne listke po ruskih železnicah, ako potujejo Slovani na Rusko z namenom, študirati rusko kulturo in ruske narodne znamenitosti. Ako je ta vest resnična, potem bo stik z Rusijo in s Slovenci postal živahnejši, kakor je bil doslej. Seveda, pogoji olajšav še niso znani.

Na praško razstavo se je odpeljalo v četrtek okoli 50 členov slovenskega pevskega društva „Slavec“ v Ljubljani. V soboto in nedeljo pop. od 4—6. priredi „Slavec“ na razstavi dva koncerta slovenskih skladb pod vodstvom gledališkega kapelnika, g. Hil. Beniška. 17. t. m. posetijo „Slaveci“ tudi mesto Tabor. Povsod bodo lepo sprejeti. Vrnejo se preko Dunaja v sredo zvečer v Ljubljano. Tako tudi Slovenci vsaj skromno kažejo Čehom svoje zanimanje za njih napredek.

V VII. seji ožjega odbora Ciril-Methodove družbe se je obravnavalo poročilo o nadzorovanju družbinih šolskih vrtecev. Marljivo oskrbovani vrtec v Škednju pri Trstu ne zadostuje, ker ima prostora samo za 40 otrok, a prejeti bi mu jih bilo preko stotine; zato bode škedenjski podružnici naloga, da poskrbi vrtecu večji prostor, družba pa se zaveže, da bo plačevala vrtnarico. Šolski knjižnici pri Sv. Jakobu v Trstu se je določila stalna letna pripomoč. „Katoliško politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem“ je odgovorilo. Odobril se je predlog, da se izdajo podobe slov. apostolov sv. C. in M. in drugih slovenskih veljakov v taki obliki, da bodo prikladne za razdelitev šolski mladini. Družba si je nabavila nekaj tisoč odtiskov slik sv. C. in M. s sprejemnic. Nadejati se je, da dobe odjemalcev posebno med šolskimi učenci, ki bodo s temi odtiski okrašali prvo stran svojih knjig.

Ljubljanska društvena godba se 15. septembra t. l. izpremeni v Koncertni orkester Glasbene Matice ter se obenem pomnoži s konservatoristi na 36 mož. Novi kapelnik Talich je vztrajen mož, ki je že v par tednih visoko dvignil orkestror repertoire in njega izvajanje. Ta orkester prevzame s 1. okt. t. l. tudi sodelovanje pri slovenskih opernih in operetnih predstavah. Tako se naše gledališče emancipira c. kr. nemške godbe. Vsekakor realen in naroden napredek!

Tujski promet in strokovni list „Promet in Gostilna“. Minister dr. Gessmann je s celim spremstvom prepotoval z avtomobilom Tirolsko od severa do juga ter tam sprejemal različna društva in druge interesente za tujski promet. Kakor se kaže, se hoče vlada z vso silo vreti

na tujski promet. Za to govori posebno dejstvo, da so postavili letos pol milijona kron za podporanje tujskega prometa v državni proračun. Govori se, da se ta svota prihodnje leto še podvoji. Mi Slovenci moramo paziti, da tudi mi od teh državnih podpor dobimo primerni delež, ker so naše dežele za to ravno tako prikladne kakor Tirolska. Te državne podpore bomo pa dobivali le, ako bomo organizirani in ako bomo imeli društva in ljudi, ki se sposobni za tujski promet kaj napraviti. Zato moramo biti hvaležni deželni zvezi za tujski promet v Ljubljani, ki že tri leta marljivo organizuje tujski promet na Kranjskem in je tudi v tesni zvezi z deželno zvezo goriško. Posebno pozornost pa zasluži strokovni list „Promet in gostilna“, ki vsa ta prizadevanja podpira. Dosedaj izišle številke so — kar se tiče strokovnih člankov in izvirnih ilustracij — prinesle toliko zanimivega, da moramo ta list toplo priporočati ne samo tistemu, ki se strokovno zanima za promet, temveč sploh naši inteligenci. Letna naročnina znaša le 5 K. List izhaja kot mesečnik in se naroča pri deželni zvezi za tujski promet v Ljubljani.

Sprejem učencev v kmetijsko šolo na Grmu. Novo šolsko leto se prične na kranjski kmetijski šoli na Grmu z mesecem novembrom t. l. Prošnje za sprejem, ki morajo biti lastnoročno spisane in kolkovane s kolekom 1 K, je poslali vodstvu šole do 5. sept. t. l. Za sinove kranjskih posestnikov je razpisanih 5 deželnih stipendij. Učenci z ustanovami imajo hrano in stanovanje brezplačno. Plačujoči učenci plačujejo za hrano po 80 h na dan in stanujejo brezplačno v zavodu. Vsaki prošnji je priložiti rojstnilist, spričevalo o dovršeni ljudski šoli, zdravniško potrdilo o trdnem zdravju in spričevalo županstva in župnega urada o lepem vedenju. Prošnji za sprejem proti plačilu je pridejati obvezno pismo (reverz) starišev ozir. varuha, da plačajo vse stroške.

Književnost.

Govekarjeva Minka: Dobra gospodinja. V Ljubljani 1908. Založil L. Schwentner. Str. 225. Cena le vezani knjigi 2 K 80 h (s pošto). Slovenci smo liriki, v vsakem oziru liriki, torej nepraktični ljudje, večkrat celo fantastje. Gradove zidamo si v oblake, a obenem nas tujec goni z rodne grude. Radi veseljačimo, radi krasnoslovimo, sila radi politikujemo, a za realnosti prepuščamo skrb nemškim naseljencem in raznim pretkanim pritepencem, ki so brez vsake lirike, a zato prav prozaično špekulativni. Taki idealisti smo Slovenci, da nam šele tujei kažejo, česa vsega tisočletja nismo opazili pred lastnim nosom. Kadar izpregledamo, je seveda navadno že prekasno. Tako so prešli vsi rudokopi v tuje roke, tako so nastale v naši deželi tuje tovarne, tako cvete obrt in trgovina tujcem v korist. Zdaj šele si začinjamo meti zaspane oči, zdaj šele poizkušamo tujce v svoji deželi vsaj skromno posnemati. Predolgo smo le veseljačili in le krasnoslovili, predolgo smo le slabo politikovali. Naše slovstvo je skoraj izključno le beletristično: cele kupe pesniških zbornikov (pa tudi piškavih!), cele kupe novel in povesti imamo, a prav ničeno znanstveno literaturo. Strokovne praktične literature pa sploh nimamo skoraj nobene. Par knjižic o posojilništvu, kmetijstvu, čebelarstvu . . . pa smo gotovi. Niti učnih knjig nimamo za obrt in trgovino. Vse piše le pesnice in novelice! Seveda ženske tudi. Vse naše Zofke, Marice, Vide, Nataše, Utve in Lee pesnijo in krasnoslovijo; za

realno življenje, za praktične potrebe naroda se ne „poniža“ nihče vzeti pero v roko. Narod lirikov smo, vsak bi bil rad „umetnik“, češ: „Živi se brez plenka od petja ko ptič.“ A slabo se živi, in naši „ptiči“ liriki stradajo, umirajo, narodna posest pa izginja v tujem žrelu. Zato pa nas je ta velepraktična, vsestransko koristna in našemu narodnemu ženstvu vseh slojev jako potrebna knjiga gospe Minke Govekarjeve jako razveselila! Knjiga „Dobra gospodinja“ obsega izredno veliko praktičnih navodil za dekleta in žene, za gospodinje in posle, za neveste in vdove, za matere in vzgojiteljice. Knjiga bo dobrodošla svetovalka gospodičnam najboljših rodbin in kmetiškim dekletom, mestnim damam in skromnim gospodinjam. Saj je poklic in posel vseh dobrih Slovenk isti ter so njih gospodinjske dolžnosti iste. Pisateljica obravnava vse natančno,

a ne malenkostno, in ker je vrhu tega pisana knjiga jako trezno, z gorkim domoljubjem in v lepem jeziku, zato „Dobra gospodinja“ za vsako slovensko hišo najtopleje priporočamo. Marsikaj je v knjigi, o čemer se pri nas sploh še ni pisalo. Vse pa je zdravo in koristno narodu. Založnik je poskrbel za veleokusno opremo knjige, ki ima krasno vezbo. Slatnarjeva tiskarna pa je znana po svojem dobrem okusu.

Dr. D.

Češko posteljno perje po nizki ceni!

5 kilo: novo naskubljeno K 9.60, boljše vrste K 12.—, belo puhasto naskubljeno K 18.— K 24.—, snežnobelo puhasto naskubljeno K 30.—, K 36.—. Razpošilja se franco po povzetju. Zamenja se ali vzame nazaj proti povrnjeni poštnini.

Benedikt Sachsel, Lobes 369, P. Pizen, Češko.

Anton Müller, vinotržec, Domžale

(Kranjsko)

Priporoča izborno zalogo vsakovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah

Ulečenjenemu slovenskemu učiteljstvu uljudno naznanjam, da sem prevzel od g. Jos. Petriča

izdelovanje šolskih zvezkov

useh vrst.

Potrudit se bom, da ustrezem gg. učiteljem v vsakem oziru, bodisi glede kakovosti papirja, lične izvršitve in točne postrežbe. U nadi, da se bo slovensko učiteljstvo pri izbiri med slovenskim in nemškim blagom blagohotno oziralo na slovensko podjetje, se priporočam

z odličnim spoštovanjem

Ant. Slatnar, tiskarna v Hamniku
Izdelovanje in zaloga šolskih zvezkov.

Proč s peresom!

„LILIPUT“ je pisalni stroj za vsakogar.

Model A K 38.—
Novi model III K 50.—

Brez konkurence z ozirom na ceno in uporabnost.

Ni igrača; ne zamenjati s sicer cenejšimi posnetki, ki pa so brez vrednosti; črke tako lepe kakor pri najdražjih pisalnih strojih; črke niso iz mehkega gumija. Razmnožbe vsake vrste. Pretiskalne kopije. Jamstvo za brezhibno delovanje.

Odlikovan na vseh razstavah.

Prospekt zastoj in poštnine prosto pri razpošiljalni družbi **M. Krauss & Co., Kufstein.**

Prva češka splošna delniška družba na življenje.

za zavarovanje v Pragi

Najugodnejše in najceneje zavarovanje:

- a) Za slučaj smrti.
- b) Za slučaj smrti in doživenja.
- c) Zavarovanje dote in oprave nevest.
- d) Moderno zavarovanje s sočasnim obrestovanjem vseh vlog.

- e) Moderno zavarovanje s sočasnim zavarovanjem za slučaj nesposobnosti.
- f) Najrazličnejše kombinacije zagotovljenje pokojnine.

Edina slovanska delniška življenska zavarovalnica.

Glavno zastopništvo za slov. dežele v Trstu, ulica Torre bianca št. 21. I., kjer se dobi vse cenike in potrebna pojasnila.

Edino pravi je samo
Thierry-jev balzam

z zeleno **nuno** kot varstveno znamko. Najmanj se pošlje 12/2 ali 6/1 ali 1 patentovana družinska steklenica za potovanje K 5.—. Zavojnina prosta.

Thierry-jevo centifolijsko mazilo

Najmanj se pošlje 2 puščici za K 3.60. — Zavojnina prosta. Vseposod priznani kot najboljši domači sredstvi zoper želodčne težave, zgago, krče, kašelj, zasliženje, vnetje, poškodbe, rane itd. — Naročila ali denarne pošiljke je nasloviti na:

A. Thierry, lekarna pri angelju varuhu v Pregradi pri Rogatcu
Zaloge v več lekarnah.

S to znamko opremljeni

Maršnerjevi

šumeči limonadni bonboni

(malinovec, citriona, jagoda, češnja, prvenec)

so najboljši.

Prva češka deln. dr. orient. sladkornin in tvornice čokolade, Kr. Vinogradi, prej A. Maršner.

Spominjajte se družbe
sv. Cirila in Metoda.

**Steckenpferd-
lilijino mlečno milo**

Za kožo najmilejše milo.

Čudež industrije!

New-Jork in London nista prizanašala niti evropski celini ter je velika tovarna srebrnine prisiljena oddati vso svojo zalogo zgolj proti majhnemu plačilu delavnih moči. Pooblaščen sem izvršiti ta nalog. Pošiljam torej vsakomur sledeče predmete le proti temu, da se mi povrne

gl. 6-90 in sicer:

- 6 kom. najfn. nam. nožev s pristno angl. klinjo;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih vilic iz enega kosa;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih jedilnih žlic;
- 12 kom. amer. pat. srebrnih kavnih žlic;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalnica za juho;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalnica za mleko;
- 6 kom. ang. Viktorija čašice za podklado;
- 2 kom. efektnih namiznih svečnikov;
- 1 kom. cedilnik za čaj;
- 1 kom. najfinejša sipalnica za sladkor.

42 komadov skupaj samo **gl. 6-90.**

Vseh teh 42 predmetov je poprej stalo gl. 40 ter jih je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni **gl. 6-90.** Američansko pat. srebro je znano, skoz in skoz je bela kovina, ki obdrži bojo srebra **25 let**, za kar se garantuje. V najboljši dokaz, da le-ta inserat ne temelji na **nikakršni slepariji**, zavezujem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo blago všeč, povrniti brez zadržka znesek in naj nikdo ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno garnituro, ki je posebno prikladna kot prekrasno

ženitovanjsko in priložnostno darilo kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se **A. Kirshberg-a** eksportni hiši amer. edino le v **pat. srebrnega blaga** na Dunaji II., Rembrandstr. 19 L. Telefon 14597.

Pošilja se v provincijo proti povzetju, ali če se znesek naprej vpošlje.

Čistilni prašek za njo **10 kr.**

Pristno le z zraven natisnjeno varstveno znamko (zdrava kovina).

Izveček iz pohvalnih pisem:

Bil sem s pošiljateljico krasne garniture jako zadovoljen. Oton Bartusch, c. in kr. stotnik v 27. pešpolku v Ljubljani.

S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen.

Tomaž Rožanc, dekan v Mariboru.

Ker je vaša garnitura v gospodinjstvu jako koristna, prosim, da mi pošljete še jedno.

Št. Pavel pri Preboldu. Dr. Kamilo Göhm, okružni in tovarniški zdravnik
S poslanim namiznim orodjem sem zelo zadovoljen.
Sarajevo, 22. oktobra 1904.

Mihael Kovacevič, ravnatelj pomožn. uradov dož. pri vladi v Sarajevu.

Posojilnica v Radovljici

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

s podružnico na **Jesenicah**

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje

Denarni promet v letu 1907:

kron 5,500.000

Rezerv. zaklada iznaša:

kron 82.000

po 4 1/2 %

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 1/4 % ali z 1 % amortizacijo, na menice pa po 6 %.

Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Urادuje se v centrali in v podružnici **vsak dan od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 6. ure popoldne izvzemši nedelje popoldne.**

Poštno-hraniln. račun centrale št. 45.867. Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

Ortopedično zdravilni zavod

v katerem se zdravi pod nadzorstvom **dr. Ivana Oražna** raznovrstno skriviljenje hrbtenice, izbočen hrbet, neenake rame, neenaka ledja itd. se nahaja

na **Turjaškem trgu št. 4, 1. nadstropje**

Pojasnila daje **dr. Ivan Oražen** ob svojih ordinacijskih urah od 9. do 10. dop. in od 2. do 3. pop. v **Wolfvih ulicah št. 12.**

Zavod je odprt tudi o velikih počitnicah.

Zdaj **8.—** kron

Za darila!

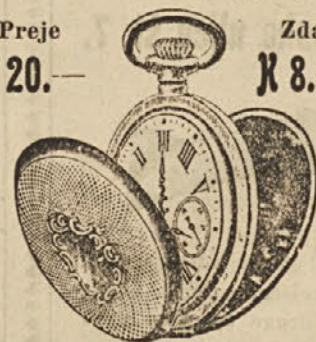
Preje **20.—** kron

3 leta pism. jamstvo

Zelo moderna remont. Gloria
Srebrna ura za gospode

Preje **K 20.—**

Zdaj **K 8.—**

3 leta pism. jamstvo

Ta posebno lepo izdelana ura ima skrbno preizkušeno, v kamnih tekoče kolesje, 3 krasno gravirane pokrove z odskočnim pokrovom in jo pošljemo za **K 8.—**, s sekundnim kazalcem **K 9.—** Razpošilja se po povzetju.

Avstr. družba za eksport ur
Dunaj, Westbahnhof 19.

Na tisoče priznalnih pisem!

Tiskarna knjig in umetnin
A. Slatnar v Kamniku

se priporoča za v njeno stroko spadajoča naročila. Izvršitev lična. Cene zmerne.

Podružnica v Spljetu

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Celovcu

Delniška glavica:

2,000.000 K

v Ljubljani

obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga

Res. fond:

200.000 K

po 4 1/2 %

Rentni davek plačuje banka sama.

Sprejema zglasila za subskripcijo deležev „Hotelske družbe z o. z. Triglav“ po K 500—, 1.000—, 5.000— in 10.000—.

Rentni davek plačuje banka sama.

Fran Čuden

v Ljubljani v Prešernovih ulicah

- Urar -

Delničar tovarniške družbe „UNION“ za izdelovanje najboljših ur v Švici

Trgovec z zlatino in srebrnino. Eksporl.

Ceniki zastoj in poštnine prosti.

Kot zanesljivo uro priporočam posebno „Union“.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-čistilno sredstvo!

SEYDLIN

Izd. O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Dobri se povsod

Anton Turk

knjigovez in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti

priporoča:

„Velika egiptovska sanjska knjiga“

ki obsega 320 strani; razlaganje sanj, navodilo za srečkanje, srečni in nesrečni dnevi in kažipot človeškega življenja, kazalo o različnem pomenu sanj po posameznih nebeških znamenj.

Cena 60 vinarjev po pošti 10 vinarjev več.

Jos. Rojina v Ljubljani

v Šelenburgovih ulicah št. 5

priporoča

elegantne obleke po meri

iz pristnega angleškega blaga.

Priporoča svojo zalogo izgotovljenih oblek, plaščev iz tirol. nepremočljivega lodna. Najsolid. postrežba.

Ludovik Widmayer v Ljubljani

Resljeva cesta št. 3. Ustanovljena obrt od leta 1828.

v lasni hiši poleg Fran Josipovega mostu s poprej skoz 24 let na Bregu številka 10.

proda vsake vrste hišno ogravo kot: celo bališče, omare, postelje, mize, stole ter tudi skrinje itd. iz mehkega in trdega lesa, kakor tudi modroce, zimnate in na peresih. Ogledala in podobe lastnega izdelka.

Veronika Kenda

Ljubljana, Dunajska cesta 20

Zaloga papirja, pisalnih in risalnih potrebščin

Glavna zaloga

Jos. Petričevih zvezkov

Oglejte si — največjo zalogo **poljedelskih strojev**, slamoreznic, čistilnic, mlatilnic, gepelnov in preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih nagrobnih križev itd. pri

FR. STUPICA v LJUBLJANI na Marije Terezije cesti št. 1 in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravnoram zamorete kupiti vsak čas po najnižjih cenah traverze, železniške šine, cement in vse druge stavbne potrebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino in gnojnico, vseh vrst tehtnice in uteži in vse druge v železniško stroko spadajoče predmete.

Slovenci,

kupujte užigalice v korist družbi sv. Cirila in Metoda.

Julija Štor

v Prešernovih ulicah št. 5. poleg Mestne huanilnice

Največja zaloga

moških, ženskih in otročjih čevljev

iz najboljših tovarov, domačih in tujih.

Turistom priporoča pristne gojserske gorske čevlje

Zmerne cene.

Solidna postrežba.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice

Največja izbira izgotovljene obleke za gospode, dame in otroke.

Drogerija ANTON KANC

Ljubljana, Židovske ulice 1.

priporoča: drogve, kemikalije, ustne vode in zobni prašek; redilne in posipalne moke za otroke, dišave, toaletne predmete, fotografske aparate in potrebščine, obvezila sredstva za desinfekcijo, pase in vosek za, tla, čaj, rum, konjak, mineralne vode in soli za kopel. Zaloga karbida.

Oblastveno koncesijonirana prodaja strupov.

Kupuje vsakovrstna zelišča (rože) semena, korenine, cvetje, lubje itd.

Priporočajte povsod

„Naš List“

FR. ŠEVČIK

puškar

v Ljubljani, Židovske ulice št. 7.

Priporoča svojo veliko zalogo najboljših pušk in samokresov najnovejšega sistema, kakor tudi municijo in vse druge lovske priprave po najnižjih cenah.

Popravila se točno izvršujejo.

Cenik na zahtevo zastoj.

Brezskrbno

družinsko srečo garantira najvažnejša knjiga o preoblagodarjenju z otroci. Z nad tisoč zahval. pismi pošilja diskretno proti 90 v. v avstr. poštinih znakah ga. A. Kaupa, Berlin S. W. 296 Lindenstrasse. 50.

Zahtevajte „Naš List“ v gostilnah in kavarnah.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena leta 1882

v Ljubljani

Ustanovljena leta 1882

Podrejena skoncaciji „Zveze slov. zadrug“ v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic

obrestuje hranilne vloge po

Poštno-hraniln. urada št. 828.406.

4 1/2 %

Telefon št. 185.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. do 12. in od 3. do 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Stanje hranilnih vlog K 12,434.933-24

Upravno premoženje kmetske posojilnice 31. dec. 1907 K 12,888.795-43

Denarni promet K 59,197.246-20

Varnost hranilnih vlog je tudi zajamčena po zadružnikih.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % na amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije; na menice po 6 %. Posojilnica pa sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.